

A keresztény vallás elemei, kérdésekben és feleletekben az unitáriusok értelme szerint

Channing, William Ellery, 1780-1842.

Kolozsvár, Stein J., 1876.

[Find this Book Online: https://hdl.handle.net/2027/hvd.hn6kct](https://hdl.handle.net/2027/hvd.hn6kct)

Digitized by Google

Original from
HARVARD UNIVERSITY

Public Domain

We have determined this work to be in the public domain, meaning that it is not subject to copyright. Users are free to copy, use, and redistribute the work in part or in whole. It is possible that current copyright holders, heirs or the estate of the authors of individual portions of the work, such as illustrations or photographs, assert copyrights over these portions. Depending on the nature of subsequent use that is made, additional rights may need to be obtained independently of anything we can address.

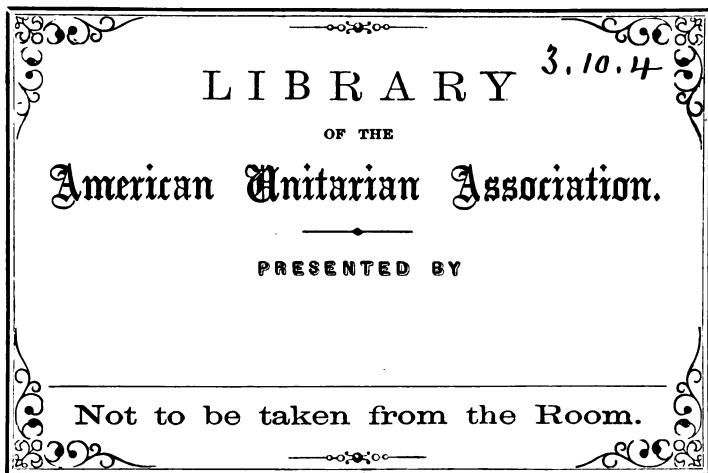
Generated through HathiTrust on 2026-07-23 14:57 GMT

KC 826b

Channing's Catechism
translated & revised
By the late Bishop
Doane for the use
of school-children
about 1840.

3.10.4

Christin M. Jones
KERESZTÉNY VALLÁS

Elements.
E L E M E I

Questions & Answers
KÉRDÉSEKBEN és FELELETEKBEN

Unitarian
UNITÁRIUSOK

Explanation according to
ÉRTELME SZERINT.

Third Edition
Harmadik kiadás.

[By William Ellery Channing]

KOLOZSVÁR.

STEIN JÁNOS.

1876.

KC 8266

412 X 261

Engedjétek, hogy jőjjenek én hozzám a kis gyermekek, és meg ne tiltsátok őket: mert az ilyeneké az Istennek országa.

Márk 10, 14.

Az ev. ref. főtanoda betűivel Kolozsvárt.

A KERESZTÉNY VALLÁS ELEMEI

KÉRDÉSEKBEN és FELELETEKBEN

AZ

UNITÁRIUSOK

SZERINT.

I.

Ki teremtett téged?

1. Engem az Isten teremtett.
2. Az Isten teremtette még a napot, a holdat és a csillagokat.
3. Ő teremtette a tengert, s a szárazföldet, a folyóvizeket, a halmokat és a völgyeket.
4. Ő teremtette a füveket, fákat s mindent, valami a földön tenyészik.
5. Ő teremtette a madarakat, a halakat, s minden egyéb állatokat, a melyek élettel birnak.
6. Az Isten teremtett minden látható s láthatatlan dolgot a mennyen és földön.

*

II.

Mit adott neked az Isten?

1. Az Isten adott nekem életet, erőt s egészséget.
2. Ő adott nekem oly erőt, hogy látni s hallani, szagolni, ízleni és tapintani képes vagyok, azaz: ő adta nekem öt érzékemet.
3. Ő adott nekem oly erőt, hogy mozoghatok, vagy egy helyről más helyre mehetek. Ő adott oly tehetséget, hogy beszélhetek, vagy a mit érzek és gondolok, szavaimmal kifejezhetem.
4. Ő adta nekem az okosságot és lelkiismeretet. Ő adott módokat és alkalmakat arra, hogy értelmessé, jóvá és boldoggá lehessenek.

III.

Ezekén kívül még mit adott és ad neked az Isten?

1. Az Isten adta nekem jó szülőimet, tanítóimat, barátaimat és édes hazámat.
2. Ő adja nekem az ételt, italt, ruházatot s a nyugtató álmot.
3. Ő adja nekem a levegőt, melyet lehellek, a szép világosságot, mely fénylik körültem.

4. Ő adta mind azt, valamit sajátomnak nevezek; a mi földi életemet kellemessé s vidámmá teszi.
5. Az Isten ad nekem, ha jól és erkölcsösen élek, e földön lelki nyugalmat, a jövő életben pedig örök idvességet s boldogságot.

IV.

Mit gondolsz: vajjon lát-e téged az Isten?

1. Az Isten lát engem minden szempillantatban; a legsűrűbb sötétségben szintúgy lát, mint a legtisztább napfényben.
2. Ő jól lát engem még akkor is, midőn elrejtett magányban vagyok, midőn emberi szemek nem figyelnek rám.
3. Az Isten jól tudja mind a mit érzek és gondolok, mind a mit titkon vagy nyilván mivelek.
4. Ő ismeri, mire van nekem szükségem, hallja midőn segedelmét és oltalmát kérem, és áldásáért neki hálákat adok.

V.

Mivel vagy köteles az Isten iránt?

1. Köteles vagyok az Isten iránt azzal, hogy

ötet úgy képzeljem, mint menyneyei legjobb Atyámat, és a mit bírok, mind az ő ajándékának tekintsem.

2. Kötelességem jobban szeretni az Istent mindennél, valamit csak szerethetek a világon; azon érzésben találni legnagyobb örömemet, hogy engedelmes vagyok szent akarata iránt s kedves vagyok előtte.
3. Semmitől sem kell oly igen rettegnem, mint Isten ő Felségét valamiképpen megbántani; semmitől sem kell inkább őrizkednem, mint ő róla gondolatlanul szólni; szent nevét hiába felvenni, káromolni és esküdni.

VI.

Mivel vagy még köteles az Isten iránt?

1. Köteles vagyok a Istent imádni; a mik az életre és idvességre szükségesek, ő tőle kérni, kiváltképpen reggel és estve.
2. Köteles vagyok Istennek hálákat adni mindenért, a mit kegyelméből veszek, ha szintén fájna is az, a mi rajtam történik.
3. Köteles vagyok Istenben bízni; ő tőle a legjobbat várni mindenkor, ha kötelességemet hiven megtettem.

4. Köteles vagyok békével tűrni betegséget, fájdalmat s minden nyomorúságot; az Isten bölcs akaratjának tekinteni a balsorsot, a melylyel ő csak próbálni akarja gyermekét, ha igazán szereti-e őtet menygyei szent Atyját.
5. Kötelességem rettegés nélkül várni halálot; mert a halál csak a gonosz embernek lehet rettentő: az igaznak nem egyéb, mint az Atyához való menetel.

VII.

Milyen indulattal tartozol lenni embertársaid iránt?

1. Szülőimet tartozom szeretni, nekik szótfogadni, irántok a legnagyobb hálával, tisztelettel viseltetni: mert Isten után legnagyobb jótevőim e világon a szülők.
2. Tisztelettel tartozom lenni mind azok iránt, a kik nálamnál nagyobbak, idősek; tisztelnem kell főleg az öregeket, tanítóimat, jótevőimet, elöljáróimat; hódoló tisztelettel tartozom lenni az uralkodó fejedelem vagy király iránt.
3. Testvéreimet, rokonaimat, minden más emberek felett tartozom megbecsülni, szeretni és velök igazságosan bánni.

4. Társaim és barátaim iránt köteles vagyok őszinte, hív és állhatatos szeretettel lenni.
5. Honfitársaimat tartozom szeretni; a haza javát tehetségem szerint előmozdítani; közterheit jó kedvvel viselni.
6. Idegenek, utazók iránt köteles vagyok igaz és vendégszerető lenni, s hazám becsületét dicső magamviselete által külföldiek előtt is fentartani.
7. Más hiten lévők iránt is köteles vagyok szíves jósággal lenni; azt a mi előttök szent, nem gúnyolni. Köteles vagyok igaz szeretet, s nemes bánásmód által bizonyítani meg, hogy az én hitem tiszteletre méltó.

VIII.

Minő tartozásaid vannak még embertársaid iránt?

1. Tartozom megbocsátani embertársamnak, a ki engem megbántott; s ha én találnék mást megbántani, tartozom tőle bocsánatot kérni.
2. Sajnálattal kell lennem a roszak és tévedők iránt: jó indulattal, szíves részvéttel a szegényekhez, nyomorultakhoz, gyengékhez, s a menyinyiben lehet, segíteni rajtuk.
3. Kötelességem mindig igazat szólni: adott

szavamat, eskümet, ígéretemet szentül megtartani; és senkit semmi módon és semmi szín alatt nem csalni.

4. Nem szabad elvennem, a mi másé; sőt inkább arra kell törekednem, hogy más ember javát és szerencsáját előmozdítsam.
5. Nem szabad kegyetlennek és durvának lennem; nem szabad szántszándékkal senkinek kárt, fájdalmat, veszedelmet okoznom, még annak sem, a ki engem megbántott és rosszsamat akarja.
6. Általában azon kellennem, a menyinyiben lehet, hogy mindenki jól érezze magát körültem. Az Isten minden embernek adott erőt és tehetséget arra, hogy egy vagy más módon jót miveljen, s felebarátjainak használjon.

IX.

Vannak-e kötelességeid a holtak iránt?

1. Igen is vannak. Az élőknek kötelessége a holtakat tisztességesen eltemetni; utolsó akaratjokat pontosan teljesíteni.
2. Nem kell a holtakat rágalmazni: ők többé nem védelmezhetik magokat; különben is már a menyinyei igaz bíró előtt állnak.

***

3. Kötelességünk a holtak érdemeit és erényeit emlékezetben tartani s jó példáikat követni.

X.

Minő kötelességeid vannak magad iránt?

1. Magam iránti kötelességem az, hogy serény, munkás és jó igyekezetű legyek.
2. Hogy készörömet és jó kedvvel tanuljak, s mindenben szép rendet tartsak.
3. Hogy csendes és elégült legyek mindig, még akkor is, midőn nem birhatom mind azt, a mire szükségem volna.
4. Kötelességem azt, a mit birok, okos takarékoság által megóvni s gyarapítani.
5. Ne legyek komor, akaratos és vakmerő, hanem vidám, szelid és bátor.
6. Ne legyek kevély, dicsekedő, hanem szerény és alázatos.
7. Arra kell magamat szoktatnom, hogy gondosan eltávoztassak mindent, a mi életemnek, egészségemnek, jó hirem s becsületemnek áráthatna.
8. Mindenek felett szívem tisztaságát és ártatlanságát kell megőriznem; arra kell törekednem, hogy a józan ész uralkodjék rajtam, nem a testi kény és indulat.

XI.

Vannak-e kötelességeid az oktalan állatok és a lelketlen természet iránt?

1. Az oktalan állatok is Isten művei; az Isten iránti tisztelet megkívánja, hogy az ő munkáival illő kimólettel bánjak; könnyelműségből azokat soha ne kínozzam; erejük felett ne terheljem: s gondjokat viseljem.
2. A lelketlen természetet is, mint Isten munkáját, tartozom kimélni; a növényeket, csemetéket, fákat ápolni, s ültetés, oltás által szaporítani; csupa pajkosságból s ok nélkül nem pusztítani; mert véték azt rongálni, a minek én és embertársaim hasznát vehetjük.
3. A bölcs és jóságos Isten dicsőségét a növények és ásványok országában is, kötelességem bámulva szemlélni; e földi hazámat ipar és jó izlés által még kedvesebbé tenni.
4. A művészet és mesterség munkáit megbecsülni, a nyilvános emlékeket, sírköveket kimélni kötelességem. Ezt kívánja a magam és embertársaim iránti tartozás.

XII.

Lesz-e valami jó következése annak, ha kötelességeidet megtetted?

1. Ha kötelességeimet megtettem, akkor vidám és nyugodt a lelkem.

2. Nem remegek akkor soha szégyentől és gyaláztattól; nem kell szünet nélkül attól tartanom, hogy az emberek tetteimet megtudják.
3. Napról napra tökéletesebb és boldogabb leszek, a mint idősebb leszek.
4. Szülőim és a jó emberek szeretni fognak, s gyönyörűséggel és szép reménynyel tekintenek rám.
5. Mindenek felett szeretni és boldogítani fog engem az én menynevei Atyám, ha mindig törekedem jó lenni.

XIII.

Lesz-e valami rossz következése annak, ha rosszat cselekedtél?

1. Az az öntudat, hogy rosszat cselekedtem, nem enged békét s nyugalmat lelkemnek.
2. Mindig remegnem kell a szégyentől, gyaláztattól, s hogy a világ gonosz tettemet megtudja.
3. Mind rosszabb és boldogtalanabb leszek, a mint tovább élek.
4. Szülőim és a jó emberek nem szeretnek többé engem s fájlalva néznek reám.
5. Mindenek felett elvesztem az Isten szere-

tetét, s az ő büntetése nem fog elmaradni tőlem, ha vétkeimet el nem hagyom.

XIV.

Mit értesz a vétek alatt, mely az Isten ellen van?

Az Isten elleni vétek alatt értem, ha olyat cselekszem, a mit az Isten megtiltott, vagy ha elmulasztom cselekedni azt, a mit az Isten parancsolt.

XV.

Vétkeztél-e valaha az Isten ellen?

Igen is: érzem hogy vétkeztem, — mert jól tudom, mik a kötelességeim az Isten iránt, magam és felebarátaim iránt, mégis azoknak ellenére cselekedtem.

XVI.

Mit kell cselekedned, ha érzed magadban, hogy vétkeztél?

1. Fájdalommal kell emlékeznem arra, hogy vétkem által jó Istenem iránt engedetlen voltam; magamnak és felebarátomnak ártottam.
2. Vétkeimet minden halogatás nélkül el kell hagynom, s erős fogadást tennem, hogy

ezentúl a legkisebb hibától is őrizkedem, s elmulasztott kötelességeimet kettőzött szorgalommal fogom teljesíteni.

3. Gyermeki hittel és bizalommal kell kérnem menygyei Atyámtól, hogy a Jézus Krisztus nevében bocsássa meg vétkeimet, s szent lelkével erősítsen engem a megjobbulás után.

XVII.

Kicsoda a Jézus Krisztus?

1. A Jézus Krisztus Istennek szent Fia, a ki menygyei Atyjának akaratját minden emberek között legjobban megismerte, és ahoz mind halálíg hű volt. Azért mondatik ő Isten egyszülött, tulajdon szent fiának, mert senki nem volt az emberek között szentségére nézve Istenhez oly hasonló, mint az Úr Jézus. Ő egyedül Közbenjáró az Isten és az emberek között.
2. Ő a mi Idvezitőnk, a ki megváltotta, megszabadította az embereket a legsúlyosabb roszak-tól, milyenek: a tudatlanság, a bűn, és azoknak rossz következményei. Megváltotta pedig igaz tudománya, póldaadó szent élete s ártatlanul szenvedett halála által.

XVIII.

Mondj el néhányat az Ur Jézus legfőbb tanításai közül?

1. Ő tanította, hogy nincsen más Isten, hanem csak Egy, a ki egyedül imádandó, a mi legfőbb tiszteletünkre méltó; és hogy Jézus Krisztus az ő hozzánk bocsátott követje, a kit annak elismerni és tisztelni kötelességünk.
2. Ő tanította, hogy az Isten minden emberek Atyja, a ki mindeneket szeret, mindennek javát és boldogságát akarja. Az Isten tehát nemcsak a zsidóknak, hanem a pogányoknak is Atyja.
3. Ő tanított meg minket tisztább ismeretére az Isten mivoltának: hogy az Isten lélek, szent, irgalmas, mindentudó, mindenütt-jelenvaló, mindenható, legjobb, legbölcsebb valóság.
4. Ő tanította, hogy szeressük az Istent teljes szivünköl, teljes lelkünköl és minden erőnköl. Szeressük felebarátunkat mint magunkat; szeressük még ellenségeinket is, s áldjuk azokat, a kik minket átkoznak. A mit akarunk, hogy mások cselekedjenek velünk, mi is azt cselekedjük másokkal; ellenben a mit nem akarunk, hogy mások velünk cselekedjenek, mi se cselekedjük másokkal.

5. Ő tanította, hogy a csupa szertartás nem kedves Isten előtt; hogy bűneink bocsá-
natát nem áldozattal, vagy testünk sa-
nyargatásával lehet megnyerni; elég ha
megjobbulunk, s folyvást erényes éle-
tet élünk.
6. Ő tanította, hogy az Isten lélek, azért lélek-
ben és igazságban kell őt imádnunk.
Boldognak mondja a tiszta szívűeket.
7. Ő ígérte nekünk, hogy ha hiszünk ő benne,
s igaznak tartjuk tanításait, és azok sze-
rint cselekszünk, kegyelmet és örök éle-
tet nyerünk Istentől.

XIX.

*Mondj valamit az Úr Jézus életéről és szent
példájáról?*

1. Ő tökéletes jó volt, ártatlan és feddhetet-
len életű.
2. Ő buzgó, áhitatos volt az Isten házában;
igazságszerető polgár honában; tiszta éle-
tű a magányban; örömet elmélkedő a
a természet nagy templomában; szerény és
nyájas a társaságban.
3. Ő hiven ragaszkodott családjához és bará-
taihoz; engedelmes volt édes anyjához, s
gyöngéden emlékezett róla halálos órá-
jában is.

4. Ő körüljárt hazájában mindenekkel jóltétvén: gyógyítván a betegeket, tanítván a tudatlanokat, vigasztalván a nyomorultakat, intvén a bűnösöket, kimélvén az erőtlenekeket.
5. Ő megmosta tanítványainak lábait, hogy ez által alázatosságra indítná őket. Szerette a kis gyermekeket, a kik hozzája gyűltek, s ölébe vette őket és megáldotta. Sajnálkozott azokon, a kiket más emberek megutáltak és elhagytak.
6. Ő könnyezett megholt barátja sirjánál; részvevő könnyeket sirt az olajfák hegyén, midőn elgondolta szerencsétlen hazája sorsát; s még ellenségeiért is imádkozott a keresztfán.

XX.

Miket szenvedett az Úr Jézus idvezítői szent munkájában?

1. Ő drága életét soha nem kimélte, hanem minden bajt, fáradságot, szegénységet, megvetttetést, halátlanságot, üldöztetést, békével tűrt és szenvedett, s mind ezt nem magáért, hanem az emberek javáért.

2. Ő megtagadta magától egy nyugalmas élet kényelmeit; örömet nélkülözte a testi táplálatot a pusztában, midőn megváltói hivatalára készült; kitette magát a legterhesebb utazásoknak, hogy minél többeknek használhasson.
3. Ő nem kereste a világi hatalmat, dicsőséget, gazdagságot, hogy egyedül Istennek s az igazságnak szolgálhasson; elrejtette magát, midőn a nép királylyá akarta tenni; de bátran dorgálta annak esztelenségeit, bűneit; s ámbár előre látta saját erőszakos halálát, még sem rettegett magát feláldozni érettünk, hogy boldogító vallását halálával is megerősítse, s ennél fogva azt még hatósabbá és becsesebbé tegye.

XXI.

• Mi történt az Úr Jézussal halála után?

1. A keresztfáról levétetvén, eltemettetett, s harmad napon, a mint tanítványainak előre megmondotta vala, ismét megjelent az élők közt, vagy: feltámadott.
2. Feltámadása után még negyven napot töltött tanítványai között, hogy őket szent

ügyének folytatására készítse: s mindeket elvégezvén, sokaknak láttára felvitetett menynekbe.

3. Tíz nappal utóbb betöltvén tanítványainak tett ígéretét, midőn a pünköst innepén együtt volnának, elküldötte nekik a szent Lelket, az igazság lelkét, mely által felvilágosította értelmöket, s lelkesedést és bátorságot öntött beléjük, hogy hirdetnék az Evangéliomot az egész világnak.

XXII.

Mi a tanulság az Úr Jézus halálából?

Az, hogy az igazságot mindennél, még életünk-nél is feljebb kell becsülnünk, s szent hitünk, meggyőződésünk mellett semmi áldozattól nem kell rettegnünk.

XXIII.

Mi a tanulság az Úr Jézus feltámadásából?

1. Az, hogy valamint Idvezitőnk életre jött a halálból, úgy mi is portestünk halála után új életre fogunk ébredni.
2. Azt is megtanulhatjuk az Úr Jézus feltámadásából, hogy valamint az Úr Jézus szent munkája egy kevés ideig elnyomatva lenni

látszott, de végre dicsőségesen sikerült: úgy ma is minden jó ügynek, igazságnak előbb vagy később, győzedelme lészen, csak el ne csüggedjünk, s a lelkes munkában el ne lankadjunk.

XXIV.

Reméled-e, hogy az Idvezítő Úr Jézust valaha meglátod?

Igen is; mert őt rendelte az Isten ítélőbiróvá, hogy az emberi lelkeket megítélje a végnapon; ő fog engem is egykor megítélni a szerint, a mint ez életben cselekedtem jót avagy gonoszt.

XXV.

Mint lesz dolgod a jövő életben, ha jó voltál a jelenben?

1. A boldog mennyországban leszek az Istennél, édes Idvezítőm s minden jó lelkek társaságban.
2. A jövő életben ismerni és érteni fogom mind azt, valamit e földön nem voltam képes átlátni és megérteni.
3. Ott nem érzek többé semmi szenvedést, betegséget, nyomorúságot; örökké tartó lesz örömem és boldogságom.

XXVI.

*Hát ha rossz voltál a földön, mint lesz dolgod
a jövő életben?*

1. Akkor soha sem lehetek az Istennél, mert hozzá mint legtisztább lélekhez csak tiszta lelkek közeledhetnek.
2. Ki leszek zárva a kegyes és jó lelkek boldog örömeiből: mert a rossz és istentelen lélek szükségképpen örökké boldogtalan.

XXVII.

*Hogy idvességedet haszonnal munkálhassad, mire
van neked minden pillanatban szükséged?*

Szükségem van az Isten erősítő szent Lelkére. Valamint mi emberek testi szükségünkben sem lehetünk el az Isten segedelme nélkül: szintoly szükséges ez nekünk a mi lelki szükségünkben, arra nézve t. i. hogy naponként bölcsőbbek, erényesebbek és boldogabbak lehessünk.

XXVIII.

*Az Isten szent Lelke munkálkodik-e ma is
a keresztény emberben?*

1. Az Isten szent Lelke ma is munkálkodik én bennem; felvilágosítja értelmemet, hogy

az igazat és jót megismerjem; erősíti akaratomat, hogy a mit jónak és igaznak lenni megismertem, a mellett állhatatos legyek.

2. Megismerteti velem gyengeségemet, s megterésre és jobbulásra indit; vigasztal ingben, nyomoruságban, s eleveníti szívemben az örök élet édes reményét.

XXIX.

Mi módon munkálkodik az emberben a szent Lélek?

1. Nem valami csodálatos, rendkívüli módon, hogy felesleges lenne azáltal az embernek önmunkássága.
2. Az Isten nem teszi meg helyettem azt, a mit magam megtehetek és tenni kötelességem, hanem csak eszközök által munkálkodik bennem, melyeket az ő bölcs gondviselése nyújt nekem s hathatóssá teszen lelkemben. Ezen eszközöket szükség használpom, s minél lelkesebben használpom, annál inkább munkálkodik a szent Lélek.

XXX.

Mondj elő néhányat azon eszközök közül, melyek által a jónak, az erénynek gyakorlását naponként könnyítheted s előmozdithatod?

1. Imádnom kell gyakran az Istent, s jóvóltát hálásan emlegetnem. A reggel, a dél, az alkony, a derült és borult órák egyaránt hívják a buzgó lelket szívbeli ömledezésre.
2. Emlékeznem kell szüntelen arról, hogy én az Isten szemei előtt vagyok.
3. Minden estve fontolgatnom kell, mi jót miveltem, vagy mulasztottam el a lefolyt napon, hogy a holnapot mánál jobban használjam.
4. Kerülnöm kell a roszak társaságát, s igyekeznem megnyerni a jók barátságát.
5. A Jézus Krisztus példáját mindenek felett szemem előtt kell tartanom.
6. A vasárnapot és innepnapokat jól kell használnom. Csendes-és figyelmesnek kell lennem az Istenházában; hálával és nagy örömmel kell fogadnom szülőim jó tanácsát, tanítóim oktatását, s a jó és hasznos könyvek olvasását minden időtöltésnél inkább szeretnem.

7. Keresztséget látva, azt kell meggondolnom, hogy engemet is csecsemő koromban vízzel megöntöttek vagy megkereszteltek; azért kötelességem lelki tisztaságra törekedni, melyet a keresztségi tiszta víz ábrázol, s Istenemnek és Idvezítőmnek rendületlenül hive lenni.
8. Annak idejében élnem kell gyakran az Úri vacsorával, mely a szent asztali kenyér és bor által ábrázolja az Úr Jézusnak éretünk megtörtetett testét és kiontatott vérért, s alkalmat szolgáltat nekünk embertársainkkal való egyességünket, s keresztényi hitünket nyilván vallani a világ előtt.
9. A Bibliát vagy a szentírást gyakran kell olvasnom, mint a legjobb könyvet, mely az Istennek szent akaratját előmbe adja; kötelességimre emlékeztet, és azoknak hű teljesítésére buzdít; s egyszersmind javít és megnyugtat.

V É G E.

